

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 16.04.1969, sp. zn. 2 Tz 9/69, ECLI:CZ:NS:1969:2.TZ.9.1969.1

Číslo: 33/1969

Právní věta: I když trestné činy spáchané v souběhu jsou téže povahy (např. trestné činy namířené proti majetku), ale různé kvalifikace a rozdílné závažnosti, je možno jejich pachatele považovat za zvláště nebezpečného recidivistu jen ohledně některých z nich; přitom je nutno hodnotit závažnost recidivy ze všech hledisek samostatně u každého trestného činu.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 16.04.1969

Spisová značka: 2 Tz 9/69

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Recidiva zvláště nebezpečná

Předpisy: 140/1961 Sb. § 41
§ 88

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 33/1969 sb. rozh.

I když trestné činy spáchané v souběhu jsou téže povahy (např. trestné činy namířené proti majetku), ale různé kvalifikace a rozdílné závažnosti, je možno jejich pachatele považovat za zvláště nebezpečného recidivistu jen ohledně některých z nich; přitom je nutno hodnotit závažnost recidivy ze všech hledisek samostatně u každého trestného činu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze 16. dubna 1969, [2 Tz 9/69](#).)

Nejvyšší soud zrušil pro porušení zákona v neprospěch obviněného v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 § 125 tr. ř. rozsudek krajského soudu v Českých Budějovicích z 30. března 1966, sp. zn. 2 To 122/66 i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně, jimiž byl obviněný uznán vinným dílem dokonanými, dílem nedokonanými trestnými činy podvodu podle § 250 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. a) tr. zák., trestnými činy rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) odst. 2 písm. b) tr. zák. a trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1, písm. b) tr. zák., pro jejichž spáchání byl posouzen jako zvláště nebezpečný recidivista ve smyslu § 41 písm. b) tr. zák. a odsouzen k dlouhodobému trestu odnětí svobody.

Z odůvodnění:

Pravomocné rozhodnutí je vadné proto, že při hodnocení, zda obviněný trestné činy spáchal za okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby, soudy nepřihlížely ke všem okolnostem významným pro posouzení podmínek, uvedených v § 88 a § 41 tr. zák. Podle shodného závěru obou soudů spáchal obžalovaný trestné činy proti majetku – s výjimkou podvodu ke škodě F. Š. – výdělečně ve smyslu § 89 odst. 5 tr. zák., poněvadž si touto trestnou činností v době, kdy řádně nepracoval, po delší dobu opatroval alespoň zčásti zdroj svých příjmů. Tyto trestné činy spáchal dále jako zvlášť nebezpečný recidivista ve smyslu § 41 písm. b) tr. zák., poněvadž soustavně páchal úmyslné trestné činy téže povahy, ač byl pro takové trestné činy již vícekrát potrestán.

K okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, se však přihlédne – jak výslovně uvádí ustanovení § 88 tr. zák. – jen tehdy, jestliže pro svou závažnost podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost. V podstatě stejnou podmínku stanoví dovětek ustanovení § 41 tr. zák. pro případ zvlášť nebezpečné recidivy.

Z odůvodnění napadených rozhodnutí je patrné, že otázku splnění materiální podmínky § 88 tr. zák. z hlediska kvalifikace výdělečnosti oba soudy pominuly, přičemž otázkou materiální podmínky u zvlášť nebezpečné recidivy se zabýval pouze krajský soud a to jen velmi kuse. V tomto směru krajský soud uvádí, že obviněný opětovně zneužíval důvěry spoluobčanů. Trestnou činnost začal páchat krátce po odpykání posledního trestu odnětí svobody a způsobil jí nikoliv nevýraznou škodu.

Naznačené hodnocení závažnosti recidivy obsažené v odůvodnění rozsudku krajského soudu je nedostatečné především proto, že se omezuje pouze na některé momenty, ač k správnému závěru o tom, zda recidiva podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost, nelze dospět bez současného zhodnocení významu a závažnosti všech okolností případu podle hledisek uvedených v § 3 odst. 4 tr. zák. Přitom hodnocení z hlediska následku trestné činnosti v tom smyslu, že obžalovaný způsobil „nikoliv nevýraznou škodu“, závěr o podstatném zvýšení stupně společenské nebezpečnosti trestné činnosti přesvědčivě nepodepírá, což je zřejmé i z toho, že krajský soud v úvahách o výměře trestu tento závěr sám zeslabuje konstatováním, že „škoda, i když není nevýrazná, není nijak vysoká“.

Soudy se dále omezily na pouhé konstatování faktu předchozích odsouzení, aniž by blíže rozvedly a hodnotily, za jakou konkrétní trestnou činnost byl obviněný v těchto předchozích případech odsouzen, až jen tak mohly závažnost recidivy z hlediska materiální podmínky § 41 tr. zák. odpovědně posoudit.

Okolnost, že pachatel trestného činu se považuje za zvlášť nebezpečného recidivistu, sice vyjadřuje určitou vlastnost pachatele (negativní sklon), avšak zásadně jde o okolnost, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, tedy o znak kvalifikované skutkové podstaty trestného činu. Otázku, zda obviněný má být považován za zvlášť nebezpečného recidivistu, je proto třeba hodnotit u každého spáchaného trestného činu zvlášť a to nejen z hlediska formálních znaků, nýbrž i z hlediska materiální podmínky. Z toho plyne, že i v případech, kdy spáchané trestné činy různé kvalifikace jsou zřetelně téže povahy, avšak rozdílné závažnosti, je možno pachatele považovat za zvlášť nebezpečného recidivistu jen ohledně některého trestného činu. V daném případě bylo třeba z těchto hledisek samostatně hodnotit závažnost recidivy u trestných činů podvodu a krádeže a závažnost recidivy u trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, který spočíval v podvodných útratách v pohostinstvích, jimiž byla celkově způsobena jen velmi malá škoda. Mechanický postup, jaký zvolily soudy v tomto případě, vede vzhledem k úpravě dané ustanovením § 42 tr. zák. k zvyšování trestní sankce, neúměrnému závažnosti spáchané trestné činnosti.

Jestliže soudy při posuzování daného případu nepřihlížely ke všem uvedeným okolnostem, byl jejich

postupem porušen zákon i v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. Poněvadž krajský soud při posuzování daného případu ke všem uvedeným okolnostem nepřihlížel, porušil svým rozsudkem zákon i v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. rovněž v neprospěch obžalovaného, který byl bez náležitého zhodnocení materiálních podmínek uvedených v § 41 a § 88 tr. zák. uznán vinným podle přísnější právní kvalifikace.